

Inwentarz całego Klucza Skierniewickiego Generalny sporządzony 1777 r.

Zamek Skierniewicki na rezydencję prymasowską założony w roku 1456 za Xcia Pana Arcybiskupa Gnieźnieńskiego prymasa korony Polskiej y W X-stwa L-o. W tym roku ze Wsi Skierniewka i wsi Dęba nowo miasto założone utwierdzone przed 1457 r. Od miasta Skierniewic odgranicza się od grobli młyna podzamkowego, a idąc w górę drogą między Austeryją podzamkową a karczmą proboszczowską ku Warszawie, Zamek po lewej miasto po prawej stronie.

Wjazd do zamku pierwszy bramą od kościoła. Ulica Podzamkowa przez most z poręczami po dwóch stronach na palach nowowubudowany dalej między lipami drzewem wyniosłym niegdyś sadzonym.

Wjazd późniejszy dopiero w roku 1779 brama druga od Warszawy.

Brama pierwsza o dwóch kondygnacjach murowana o wrotach otoczys- tych stolarsko mocno fasowana przez połowę otwierające się gęsto głowaczami zamocowana w zawiasach w murach wpuszczonych.

Ogród włoski

Nakładem skarbu mocnym w niektórych miejscach transformowany.

Pusty plac od gromady wsi Skierniewka. Nowy parkan w słupy belami wzmocnionymi miejscami sztachetami oparkaniony, jako z gruntu będący spustoszony, do którego z pałacu na pierwszą kondygnację idąc, dają się widzieć Apparelle trzy, także Bullingrin wydarniowany dwie, mający w ~~jednym~~ jednym między słupami biało malowanymi wiszące Angielskie krzesło na pąsach rzemiennych skórą czerwoną wybite, w drugim między słupami także biało malowanymi wiszący z blachy żelaznej kosz do rzucania weń drewnianych kul. Przed oknami pokoju sypialnego Ogródek mały kwiatami różnymi zasadzony, sztachecikami biało i zielono malowanymi opasany drzwiczki także na zawiasach z zamkiem francuskim i kluczem, przez oknami tegoż pokoju Treillage na kształt puł Berceaux ^{z kanapami} 2 Kanapy ^{bramny} obok tych kanap dwie stolarskiej roboty wszystkie z kratami farbami malowanymi.

Obok tego ogródka Quingonca lipami. w pięć linii wysadzony w nim stoi słup biało malowany, na nim ptak mosiężny, w środku dla wagi ołowiem wylany, na sznurze zawieszony, przeciwko temu na słupie mniejszym, także biało malowanym zawieszona tarcza do spuszczenia w nie ptaka, w tymże Quingonie. Gabinet otwarty szpalerami grabowymi wysadzany, w tym między słupami biało malowanymi wisząca na sznurze drewniana kula wystawiona, bijąca kręgle, przyszedłszy przed kaplicę Sala około drzew lipowym wysadzona, do koła szpalerami grabowymi wysadzana, w niej kanap trzy stolarskiej roboty, blisko tej sali na drugiej niższej kondygnacji ulica kryta do spacerowania z drzewa lipowego, z kratami u góry na słupach obok tej kwatyr cztery na włoszczyznę za tą ulicą.

Sadzawka duża nakładem zbudowana, wyszlamowana i około wydarniona z upustem pogrądkami w kratę nowo danymi, w tej na kuchnię Pańską wsadzane zawsze karpie.

Za tą sadzawką w górze Amphiteatrum w Demi Lunie, w tym od muru w liniach dwóch Aprikozów N. 12, Brzoskwiń N. 26, w trzeciej linii winograd zasadzony od frontu do Amphiteatrum. Stolarsko sztachetami między którymi mурowanym zamknięte do którego drzwi z takichże sztachetów na dwoje otwierające się na zawiasach (...) Pod sztachetami parapet z tego miejsca idąc na trzecią ogrodu kondygnację od rzeki, na niej kwatyr cztery na włoszczyznę, z drzewem różnym po brzegach fruktu rodzącymi, wprost idąc także kondygnacją ku Młynowi

S a d z a w k a druga, także wyszlamowana z mnichem i kratą nowodany- mi, rybami na kuchnię zamkową różnego sadami zasadzona. Wróciwszy się na drugi ogródek zarzeczny przez rzekę most świeży na palach pomostem z boków z poręczami i ławami po obydwu stronach nakładem skarbu wysta- wiony, za tym Aparente trzy, między tymi kwatyr ośm szpalerami grabowy- mi wysadzonych z dwiema altanami drzewem grabowym wysadzaniem, między ~~którymi~~ niektórymi kwatyrami drzew różne stare w linii sadzone, ale ~~nie~~ mniej pożytku, niż przynoszące w drugich kwatyrach. Włoszczyzny różne w górze od parkanu Quingona alia uplantowanymi w sześciu liniach drzewa

klony zasadzonego obok po obydwu stronach ulice gracowane przy tych wciąż szpalery brzezina wysadzane, na ulicy od parkanu kanapa stolarskiej roboty, od austerii na *Zielonej* zostaje jeszcze miejsce duże do plantowania roz~~z~~ządzone przy parkanie od ogrodu kuchennego niżej opisanego, pole austerii dzielący i tam są drzewa dawne modrzewiowe i wierzbowe od pola, dalej ku rzece nowo zasadzone w linii topole, jarzębiny i jesiony, także w linii ab extra od pola, wierzby nowo zasadzone. Tego ogrodu na oparkanienie ~~z~~ *nowej* całe biorąc początek od oficyny murowanej dawnej zamkowej do rzeki blisko młyna idący parkan nowy w słupy belami *zostawione* z osapem u góry w przesek 32, w tym od oficyn i od mnicha drzwi pojedynczych dwoje (...) (następuje opis ogrodzeń)

Demi Lune zstępujący ab extra Demi Lune muru lipy w linię zasadzone od muru do kuchni zamkowej idący sztachety nowe (...)

... idąc cyrklem ferencyą całego ogrodu liczy się od oficyny do kuchni zamkowej kroków ordynaryjnych N 1569 (...)

Ogród drugi kuchenny nakładem skarbu nowo zre~~z~~bowany i kołami w słupy zarzucanemi z oczepem (...)

Ogród kuchenny pierwszy nakładem skarbu nowozałożony, ~~sztyt~~ sztachetami wciąż od parkanu do parkanu zasłoniiony (...) w tym ogrodzie kwatery różną włoszczyzną zasadzane, ilic ma sześć, trzy podłużne, trzy poprzeczne, śródkiem idąca ulica ~~poprzeczna~~ podłużna po obydwu stronach w linii drzew ~~maszonym~~ różnego gatunku wysadzane, przy parkanie winograd, między którym różne drzewka zasadzone, w ulicy od parkanu ogrodu włoskiego kanapa stolarskiej roboty z poręczem na trzech podstawkach(..) W parkanie z tyłu od oficyn loca secreta z drzwiczkami trzema, (...) gontami pobite.

(wykaz drzew) gruszek dawnych 21 nowych 47, jabłoni dawnych 37, nowych 41, brzoskwiń dawnych 2, nowych 44, śliw węgierek dawnych 23, nowych 20, aprykoza nowych 16, wiszki nowych 14. Pomarańczy na inspekcje w wazach 3. (w ogrodzie włoskim, w Demi Lunie i kuchennym ~~podzamkow~~ przy austerii podzamkowej)

W ogrodzie kuchennym za ogrodnikiem nowo posadzone: apryków z Lipska 6, gruszek 21, brzoskwiń 4, wiszni 34. Winogrodu w różnych miejscach zasadzonego szt 155

Budowle przy ogrodzie:

Budynek dla ogrodnika , budynek czeladny, podłużny wraz ze stajenką, wozownia, stajenka dla koni ogrodnika, obórka dla krów ogrodnika.

Murowane budowle różne extra zamku:

Kuchnia z drzewa z której z korytarza do pałacu idącego drzwi pojedyncze
Studnia, Lodownia murowana, Spichlerz kuchenny, Sadržawka (...) Stajnia,
wozownia, ~~kw~~ lodownia, gorzelnia, most na palach (...) krynica nowo
dobyta, nad nią zabudowanie z drzewa kostkowego w kwadrat z daszkiem
gotami pobitym (...)

Joanna Nowacka
Skierniewice
Nowobielaińska 1 m 5